

SLOVENSKÝ NÁRODOPIS

Z OBSAHU:

- L. SIDLER: Koncepty identity
S. KOVÁČEVIČOVÁ: Vzťahy medzi ľudovým a mestským staviteľstvom na Slovensku v minulosti a dnes
K. MICHAJLOVÁ: Opozícia chudobný – bohatý v ľudovej kultúre Slovanov a v kresťanstve
S. BADAČOVÁ-ČORBOVÁ: Ulica ako miesto spoločenských kontaktov
L. CHORVÁTHOVÁ: Social and Ethnic/National Identity in Nineteenth and Twentieth Century

Na obálke:

1. strana: Sv. Vendelín ako dobrý pastier. Podmaľba na skle, 18. – 19. stor., stredné Slovensko
4. strana: Variant maľby sv. Vendelína ako dobrého pastiera. Prvá pol. 19. stor., Liptov. Z publikácie I. Pišútová: Ľudové maľby na skle. Martin 1969.
K článku V. Géciová–Komorovská: Rozšírenie ľudového kultu sv. Vendelína na Slovensku.

Toto číslo vyšlo s podporou nadácie Pro Helvetia

Dear Reader,

Slovenský národopis (Slovak Ethnology) is a quarterly with a long tradition, edited in the Slovak language by the Institute of Ethnology of the Slovak Academy of Sciences in Bratislava, Slovakia. This review publishes papers from all spheres of Slovak folk culture, past and present, including minorities and Slovaks abroad. The journal's articles range from research on the folk culture of every region of Slovakia (folk architecture, arts and crafts, costumes and clothing, folktales, songs, customs, traditions, etc.) through information on activities of ethnological research centres and museums, archival materials, book reviews to theoretical and comparative analyses of topical issues. The most interesting studies are published in English, and all the articles in Slovak have extended English summaries.

As the only periodical specifically devoted to the comparative study of Slovak folk, *Slovenský národopis* deepens the understanding of folk cultures throughout the world.

By becoming a regular subscriber of *Slovenský národopis* you will help to support an authoritative review for everyone interested in Slovak folk culture.

Distributed by: Slovak Academic Press, Ltd.,
P. O. Box 57, Nám. Slobody 6
810 05 Bratislava
Slovakia

HLAVNÝ REDAKTOR
Milan Leščák

VÝKONNÁ REDAKTORKA
Zora Vanovičová

REDAKČNÁ RADA
Stanislav Brouček, Lubica Droppová, Božena Filová, Emília Horváthová, Václav Hrníčko, Josef Jančář, Milan Kiripolský, Soňa Kovačevičová, Eva Krekovičová, Martin Meša, Ján Mjartan, Ján Podolák, Zora Rusnáková, Peter Salner, Miroslav Válka

SLOVENSKÝ NÁRODOPIS

ČASOPIS ÚSTAVU ETNOLÓGIE SLOVENSKEJ AKADEMIE VIED

VYDAVATEĽSTVO SLOVAK ACADEMIC PRESS, spol. s r.o.

BRATISLAVA

OBSAH

ŠTÚDIE

Lia S i d l e r: Koncepty identity a etnické vzory identity v Bratislave.....	5
Soňa K o v a č e v i č o v á: Vzťahy medzi ľudovým a mestským staviteľstvom na Slovensku v minulosti a dnes	20
Kata M i c h a j l o v a: Opozícia chudobný-bohatý v ľudovej kultúre Slovanov a v kresťanstve.....	38
Slávka B a d a č o v á-Č o r b o v á: Ulica ako miesto spoločenských kontaktov	47
Lubica Ch o r v á t h o v á: On Factors, Shaping Social and Ethnic/National Identity in Nineteenth and Twentieth Century Slovakia.....	57

DISKUSIA

Rozhovor s Dr. Jürgenom Dittmarom (Eva K r e - k o v i č o v á)	75
---	----

MATERIÁLY

Peter S l a v k o v s k ý: Tradičné formy žatvy u Slovákov v Maďarsku – kosa.....	81
Veronika G é c i o v á-K o m o r o v s k á: Rozšírenie ľudového kultu sv. Vendelína na Slovensku	89
Juraj Z a j o n c: MONO – databáza informácií o územných monografiách v Ústavе etnológie SAV	107

ROZHLADY-SPRÁVY-GLOSY

PhDr. Peter Slavkovský, CSc. päťdesiatročný (Magdaléna P a r í k o v á).....	114
PhDr. Peter Švorc (1932-1995) (Ján P o d o - l á k).....	117
5. Medzinárodný kongres SIEF (Eva K r e k o v i č o v á – Magdaléna P a r í k o v á)	119
Konferencia „Musik, Sprache und Literatur der Roma und Sinti“ (Eva K r e k o v i č o v á)....	121

Seminár „Ústne pramene a techniky genealogického výskumu“ (Hana H l ô š k o v á).....	124
Zasadanie Komisie pre štúdium ľudových obyčají MKKK v Luhačoviciach (Katarína Z a j i c o - v á).....	126
Slovenská genealogicko-heraldická spoločnosť pri Matici slovenskej (Milan Š i š m i š).....	127
Študentská vedecká konferencia na Katedre etnológie FFUK (Kornélia J a k u b i k o v á)	129
Konferencia „Rómsky jazyk v Slovenskej republike“ (Zuzana K u m a n o v á)	129
Expozícia hudobných nástrojov na zámku v Strážnici (František K a l e s n ý)	131
Švajčiarsky Heimatwerk v Bratislave (Jarmila P a l i č k o v á).....	132

RECENZIE-ANOTÁCIE

Južný Zemplín (Magdaléna P a r í k o v á)	136
V. Grešílik: Ikony Šarišského múzea v Bardejove (Mikuláš M u š i n k a)	139
Slovensko (Zuzana B e ň u š k o v á).....	140
I. M. Balassa: A parasztház története a Felföldön (Soňa K o v a č e v i č o v á).....	140
B. Steiner: African Art in Transit (Olga D a n g - l o v á).....	142
I. Chalmers: The Great American Christmas Almanac (Alexandra B i t u š i k o v á)	145
I. Turnau: European Occupational Dress (Jarmila P a l i č k o v á).....	146
J. Králik – J. Ordoš: Sulany (Juraj Z a j o n c)	147
Kaplna (František K a l e s n ý).....	148
Koľadky Zakarpaffa (Mikuláš M u š i n k a)	149
Trenčín (Ján K o m o r o v s k ý).....	149
Zborník SNM-Etnografia 35 (Ladislav M l y n - k a).....	152
Békéscsaba néprajza (Peter S l a v k o v s k ý)	153
K. Altman: Krčemní Brno (Alexandra B i t u š i - k o v á).....	154
Anotácie	155

CONTENTS

STUDIES

Lia S i d l e r: Concepts of Identity and Ethnics Models of Identity in Bratislava	5
Soňa K o v a č e v i č o v á: The Relationship between Folk and City Architecture in Slova- kia in the Past and in the Present	20
Kata M i h a i l o v a: The Poor/Rich Opposition in Slavic Folk Culture and in Christianity	38
Slávka B a d a č o v á-Č o r b o v á: The Street as the Place of Social Contacts	47
Lubica Ch o r v á t h o v á: On Factors, Shaping Social and Ethnic/National Identity in Nine- teenth and Twentieth Century Slovakia.....	57
DISCUSSION	
Interview with Dr. Jürgen Dittmar (Eva K r e k o- v i č o v á).....	75

MATERIALS

Peter S l a v k o v s k ý: Traditional Forms of Harvest of Slovaks in Hungary – the Scythe.....	81
Veronika G é c i o v á-K o m o r o v s k á: The Spread Folk Cult of Saint Vendelin in Slova- kia	89
Juraj Z a j o n c: MONO – Database of Infor- mations on Territorial Monographies in Institute of Ethnology, Slovak Academy of Sciences.....	107

HORIZONS-NEWS-GLOSSARY

PhDr. Peter Slavkovský Fifty Years Old (Magda- léna P a r í k o v á).....	114
PhDr. Peter Švorc (1932-1995) (Ján P o d o- lá k).....	117
The fifth International Congress of SIEF (Eva K r e k o v i č o v á – Magdaléna P a r í k o- v á).....	119
The Conferenze „Musik, Sprache und Literatur der Roma und Sinti” (Eva K r e k o v i č o- v á).....	121
The Seminar „Oral Sources and Technics of Ge- nealogical Research” (Hana H l ô š k o v á)	124
The Meeting of the Commision for Folk Custom Studies MKKK in Luhačovice (Katarína Z a- j i c o v á).....	126
Slovak Genealogical-Heraldic Society in Matica Slovenská (Milan Š i š m i š).....	127
Student Scientific Conferenze of Department of Ethnology at Comenius University (Kornélia J a k u b í k o v á)	129
Conferenze „The Roma Language in Slovak Re- public” (Zuzana K u m a n o v á)	129
Exposition of Musical Instruments at Castle of Strážnica (František K a l e s n ý).....	131
Swiss Heimatwerk in Bratislava (Jarmila P a l i č- k o v á).....	132

BOOKREVIEWS-ANNOTATIONS

MONO - DATABÁZA INFORMÁCIÍ O ÚZEMNÝCH MONOGRAFIÁCH V ÚSTAVE ETNOLÓGIE SAV

JURAJ ZAJONC

Úvod

Monografická metóda je vedecký postup založený na komplexnom skúmaní jedného javu alebo súboru javov v jednej lokalite či oblasti. Predmet bádania skúma v prirodzených podmienkach a chápe ho ako celok, čo umožňuje súborný pohľad na sledovanú problematiku (Encyklopédia ľudovej kultúry Slovenska 1, 1995: 371). Ak je cieľom tohto postupu zachytiť vývoj a podobu určitého javu, predmetu alebo procesu na určitom (zväčša väčšom) území, jeho výsledkom je tzv. *tematická monografia*. Sledovaním vývoja kultúry ako komplexu v určitej lokalite, regióne alebo teritóriu vznikajú tzv. *lokálne, regionálne, oblastné alebo všeobecne územné monografie*, ktorým sa venujem aj v tomto článku.

Už od obdobia formovania národopisu ako vedy je táto metóda jedným zo základných postupov poznávania a zachytávania dobových reálií. Údaje o kultúre a spôsobe života obyvateľov určitého sídla alebo oblasti nachádzame už v 18. storočí v domácej cestopisnej spisbe, v ktorej sú zväčša spojené s opismi krajiny a prírody. Neskôr sa stávajú súčasťou štatistickej, geografickej i topografickej literatúry a od konca 18. a začiatku 19. stor. sa postupne objavujú aj samostatné etnografické monografické práce (URBANCOVÁ 1987). Menšie monografie o tradičnej kultúre obcí vznikli v období činnosti Muzeálnej slovenskej spoločnosti (napr. MEDVECKÝ 1910; KRÁSNIK 1911; POLONEC 1940-41) a obnovenej Matice slovenskej (MJARTAN 1924; HREBLAY 1926; STRÁNSKÁ 1927 ai.). Proces vzniku monografických prác sa zdynamizoval v 50. rokoch, do veľkej miery aj vedeckovýskumnou činnosťou Národopisného ústavu SAV (prvá kolektívna monografia Banícka dedina Žakarovce 1956; neskôr Horehronie 1969, 1974, 1988; Zo života a bojov ľudu Uhrovskej doliny 1979; Spôsob života družstevnej dediny 1986; Hont 1988) a Katedry etnografie a folkloristiky FFUK v Bratislave (Zamagurie 1972; Liptovská Teplička 1973; Vajnory 1978; Stará Turá 1983; Horná Cirocha 1985; Záhorská Bratislava 1986 atď.). Nová vlna monografií obcí a miest sa objavila po roku 1989. Hoci sa podnety tvorby i pohľady na obce a oblasti opísané v monografiách, presnejšie v prácach monografického charakteru menili a menia, sú stále významným prameňom poznania kultúry a spôsobu života obyvateľov územia Slovenska aj pre našu disciplínu.

Tvorba databázy a jej využitie

Monografia je pre etnológa jedným zo základných materiálových prameňov poskytujúcim konkrétné údaje o kultúrnych javoch a procesoch v časových a priestorových súvislostiach. Monografie sú venované jednej obci, oblasti, prípadne teritóriu obývanému jedným etnikom (napr. práce J. Čaploviča; URBANCOVÁ 1987: 118-154), pričom z nášho pohľadu smeruje ich zameranie od širších vlastivedných (krajina, príroda, história, kultúra) až po úzko etnografické, národopisné (prvými boli Detva; MEDVECKÝ 1905 a Cerovo; CHOTEK 1906) alebo etnologické práce (najkomplexnejšou je monografia Horehronie 1969, 1974, 1988). Ich obsah i šírka záberu je úzko spätá aj s tvorcom alebo kolektívom autorov monografie (od miestnych záujemcov o kultúru obce, kronikárov až po profesionálnych historikov, etnografov atď.). Materiál obsiahnutý v prácach monografického charakteru, ktorý je predmetom záujmu etnológa, má teda rôznu úroveň spracovania. Využíva sa ako porovnávací materiál, na sledovanie vývoja alebo konkrétnych foriem určitého javu, procesu v celoslovenských, oblastných súvislostiach alebo pri štúdiu kultúry konkrétnej lokality, regiónu. Najmä v prvých dvoch prípadoch je potrebné zistiť, či je daná téma v tej-ktorej práci spracovaná, pretože nijaká monografia neobsahuje úplne všetky sledované oblasti.

Túto informáciu sice obsahujú národopisné bibliografie (KUBOVÁ 1971, 1979, 1985, 1987, 1994), a to buď v časti Monografie, kde však nie je uvedený celý obsah každej z prác (okrem anotovanej bibliografie STANO-ŽATKO 1989) alebo v jednotlivých tematických skupinách. V nich však často zaniká materiál z iných oblastí (napr. údaje o odevi drevorubačov v časti Drevorubačstvo v práci HOREHRONIE 1969). Pri vyhľadávaní údajov je potrebné prehliadať, prípadne prepísať každý bibliografický údaj samostatne, čo je pri väčšom množstve materiálu pomerne zdĺhavé. Uvedené skutočnosti boli podnetom pre tvorbu Súpisu obsahov prác monografického charakteru (ZAJONC 1989). Táto rukopisná rukoväť poskytuje na základe abecedne utriedených odpisov obsahov jednotlivých prác pomerne kompletné informácie o monografiách, ktoré je však možné aktuálne vyhľadávať opäť len podľa jedného kritéria (konkrétna lokalita alebo téma), a to ručne, listovaním a prezeraním obsahov. Aj v spojitosti so začatím prác na Encyklopédii ľudovej kultúry Slovenska, využívajúcim výpočtovú techniku, som sa rozhodol previesť daný súpis do podoby počítačovej databázy. Jej štruktúru (príloha 1) som spracoval na základe analýzy dovtedy sústredených informácií o monografiách. Umožňuje s úplnosťou zachytiť všetky okruhy informácií o monografii ako prameni i jej obsahu. Polia databázy sú volené tak, že každé z nich môže byť zároveň kritériom pre spätné vyhľadávanie údajov, a to súčasne podľa viacerých z nich v celej databáze, teda v dátach o všetkých zapísaných prácach. Vlastný obsah monografie je rozčlenený do 33 polí so zameraním na materiál o kultúrnohistorickom vývoji obce alebo oblasti, vrátane kapitol archeológia, dejiny a kultúra, pričom ľudová kultúra (v prácach časť nazývaná národopis, tradičná kultúra, ľud ap.) je vyčlenená samostatne. Práve jej systematika, ktorá vychádza zo systému triedenia informácií používaného v národopise a etnológií na Slovensku (PRANDOVÁ 1978, BENŽA 1993), je oproti ostatným časťiam podrobnejšia. Súčasne prihliada na zaužívaný spôsob členenia národopisných, etnologických častí monografií. Preto sú niektoré menšie témy vyčlenené samostatne (napr. tradičná medicína), iné oblasti sú zasa pomerne obsahovo široké (napr. rodinné zvyky a obrady, výroba). Okrem kapitol obsahujúcich materiál o jednotlivých oblastiach kultúry databáza eviduje samostatne údaje o fyzických vlastnostiach, etnickej, konfesionálnej a sociálnej štruktúre obyvateľstva (pole OBYV), o nárečí vrátane zaradenia nárečového slovníka (polia NÁREČIE, NÁR_SLOV).

Na tvorbu databázy MONO, ktorá je uložená v počítači v ÚE SAV, bol použitý systém DBASE IV. Tento tvorí základ aj u ďalších databáz vytvorených a používaných v ÚE SAV (JURZOVÁ-KALAVSKÁ 1992; VODOVÁ-ZAJONC 1993; ZAJONC 1994), čo zabezpečuje ich možnú kompatibilitu pri vyhľadávaní dát v komplexnej podobe (napr. v spojení s Demografickým archívom, Systémom FOPO ap.). Vkladanie údajov do databázy MONO by malo byť priebežné podľa prírastku nových monografií súbežne s retrospektívnym dopĺňaním prác podľa Súpisu a rešerší o monografiách z iných knižníc. Mal by ho robiť odborník, ktorý na základe prezretia publikácie dokáže fundovane analyzovať materiál v nej obsiahnutý a získané údaje správne zaradiť do príslušných polí databázy. Výhodou systému DBASE je, že umožňuje rozšírenie databázy MONO o nové polia podľa aktuálnej požiadavky, ak bude napr. potrebné vyčleniť menšie tematické okruhy do samostatných polí. V súčasnej dobe obsahuje databáza údaje o jedenástich monografiách, na ktorých bol systém overovaný. Vkladanie údajov do databázy a vyhľadávanie informácií sa realizuje pomocou príkazov používaných v systéme DBASE IV. Tieto sú obsiahnuté v manuáli, ktorý je súčasťou systému MONO, čo umožňuje po kratšej inštruktáži prehliadať údaje a tvoriť požadované výstupy aj bežnému užívateľovi. Informácie vyhľadávané podľa tematických, časových a priestorových kritérií môžu byť zobrazené na obrazovke alebo môžu mať podobu tlačeného výstupu. Okrem vlastných údajov týkajúcich sa obsahu prác môže byť v informácii uvedené, v ktorej knižnici a pod akou signatúrou sa publikácie nachádzajú (polia SIGN_ÚE, SIGN_UK). Ďalším možným výstupom je aj knižničný kartotečný lístok. Jeho obsah môže užívateľ získať aj pri vyhľadávaní prác podľa určitého kritéria.

Význam systému MONO

Databáza MONO je špecializovaným druhom informačného prameňa, ktorý môže po naplnení dátami poskytnúť komplexné i čiastkové údaje o obsahu i celkovej štruktúre prác monografického charakteru o území Slovenska. Svojím špecifickým zameraním môže poslúžiť nielen etnológom, ale aj historikom, jazykovedcom ap., čím z hľadiska celkového procesu budovania špecializovaných databáz a informačno-dokumentačných systémov v spoločenských vedách prekračuje úzko etnologický rámec. Už pri samotnej tvorbe štruktúry databázy MONO a jej plnenia dátami bolo možné sledovať, v ktorých fázach práce a v akej miere je potrebné uplatňovať odborné etnologické poznatky spolu so znalosťami a skúsenosťami s používaním výpočtovej techniky pri spracovávaní odborných bibliografických a etnologických údajov. Tieto skúsenosti poslúžia ďalej pri úvahách, do akej miery musí odborník-ethnológ preniknúť do problematiky výpočtovej techniky, aby ju mohol úspešne využívať v odbornej činnosti. Tvorba databázy opäť zdôraznila, že jednou zo základných, stále aktuálnych otázok, ku ktorej by sa mala súčasná etnológia vyjadriť, nadalej ostáva odborná systematika. Triedenie materiálu totiž jasne ukázalo, že monografie obsahujú oveľa širší, než len národopisný alebo etnologický materiál. Umožňujú sledovať vzťah prostredia a človeka, jeho fyzické vlastnosti, spôsob života v tzv. ľudovej i vysokej kultúre, ich vzájomný vzťah atď. v pomerne širokom časovom priereze. Poskytujú možnosť pozerať sa na kultúru očami antropológa, čo sa však v súčasnej systematike, ani v niektorých iných oblastiach nášho odboru ešte dostatočne neodráža. Práca na tejto databáze je ďalším krokom v skúmaní možností tvorby relatívne samostatných, no vzájomne prepojiteľných časti jedného komplexného systému dát. Permanentným budovaním systému MONO sa môže v ÚE SAV vytvoriť špecifická databáza dopĺňajúca už existujúce informačné systémy (napr. Integrovaný systém pre informačné služby ISIS), ktorá sa v budúcnosti prípadne môže stať segmentom vyššieho integrovaného informačného systému nadinštitucionálneho charakteru.

ru (BENŽA 1992: 5). Bez ohľadu na budúce začlenenie databázy MONO ostane jej prvora-dou funkciou sústredíť a poskytnúť komplexne, rýchlo a presne informácie o materiáli ob-siahnutom v jednom druhu písomných prameňov, a tak umožníť získat spolu s inými poznatkami čo najobjektívnejší obraz o kultúre obcí alebo oblastí Slovenska.

LITERATÚRA

- BANÍCKA dedina Žakarovce. Bratislava, Vydavateľstvo SAV 1956. 665 s.
- BENŽA, M. a kol. 1992: Integrovaný informačný systém národopisnej vedy. Bratislava, NÚ SAV. 40 s. + prílohy.
- BENŽA, M. 1993: Zásady triedenia dokumentačných fondov v národopise. In: MRUŠKOVIČ, Š. a kol.: Etnomuzeológia. Teória, metodológia, prax. Martin, SNM, s. 61-66.
- ENCYKLOPÉDIA ľudovej kultúry Slovenska 1, 2. Bratislava, VEDA, vydavateľstvo SAV - Ústav etno-lógia SAV, 1995. 484+448 s.
- HONT. Tradície ľudovej kultúry. Zost. J. Botík. Martin, Osveta 1988. 680 s.
- HOREHRONIE. Kultúra a spôsob života ľudu. Ľudové zamestnania. Red. J. Podolák. Bratislava, Vyda-vateľstvo SAV 1969. 548 s.
- HOREHRONIE. Edit. J. Mjartan. Bratislava, Veda 1974. 376 s.
- HOREHRONIE. Folklórne prejavy v živote ľudu. Edit. V. Gašparíková. Bratislava, Veda 1988. 432 s.
- HREBLAY, A. 1926: Brezno a jeho okolie. (So zvláštnym zreteľom na národné obyčaje). Monografia. Sb. MS, 4, s. 32-64, 96-156.
- CHOTEK, K. 1906: Cerovo. Národopisná studie. Národop. věstník českoslovan., 1, s. 65-73, 97-102, 129-135, 161-167, 200-209, 22-234, 273-281.
- JURZOVÁ, M.-KALAVSKÁ, V. 1992: Demografický archív. Slov. Národop., 40, s. 224-228.
- KRÁSNIK, P. 1911: Národopisný príspevok o Vereši. Čas. MSS, 14, s. 46-50, 78-80, 109-116.
- KUBOVÁ, M. 1971: Bibliografia slovenskej etnografie a folkloristiky za roky 1960-1969. Bratislava, NÚSAV. 194 s.
- KUBOVÁ, M. 1979: Bibliografia slovenskej etnografie a folkloristiky za roky 1970-1975. Bratislava, NÚSAV. 421 s.
- KUBOVÁ, M. 1985: Bibliografia slovenskej etnografie a folkloristiky za roky 1976-1980. Bratislava, NÚSAV. 342 s.
- KUBOVÁ, M. 1987: Bibliografia slovenskej etnografie a folkloristiky za roky 1981-1985. Bratislava, NÚSAV. 356 s.
- KUBOVÁ, M. 1994: Bibliografia slovenskej etnografie a folkloristiky za roky 1986-1990. Bratislava, ÚESAV. 315 s.
- MEDVECKÝ, K. A. 1905: Detva. Monografia. Ružomberok. 330 s.
- MEDVECKÝ, K. A. 1910: Prochot. Miestopisná črta. Sb. MSS, 15, s. 110-126.
- MICHÁLEK, J. a kol. 1973: Liptovská Teplička. Košice, Východosl. vydavateľstvo. 265 s.
- MJARTAN, J. 1924: Sebedražie. Národopisná monografia. Sb. MS, 2, s. 17-39, 145-179.
- PODOLÁK, J. a kol. 1985: Horná Cirocha. Vlastivedná monografia zátopovej oblasti. Košice, Východo-sl. vydavateľstvo. 624 s.
- POLONEC, A. 1940-41: Turiec z národopisného hľadiska. Sb. MSS, 34-35, s. 89-127.
- PRANDOVÁ, E. 1978: Vecný systém triedenia národopisného materiálu. Rimavská Sobota, Gemerská vlastivedná spoločnosť. 33 s.
- SPÔSOB života držstevnej dediny. Z etnografických výskumov obce Sebechleby. Zost. A. Pranda. Bratislava, Veda 1986. 236 s.

- STANO, P.-ŽATKO, R. 1989: Národopisná literatúra na Slovensku za roky 1900-1959. Martin, MS. 795 s.
- STARÁ Turá. Štúdie o histórii, ľudovej kultúre a nárečí. Zost. J. Michálek. Bratislava, Obzor 1983. 256 s.
- STRÁNSKÁ, D. 1927: Dolná Poruba. Príspěvky k národopisné monografii slovenské vsi. Sb. MS, 5, s. 12-65.
- URBANCOVÁ, V. 1987: Slovenská etnografia v 19. storočí. Vývoj názorov na slovenský ľud. Martin, MS. 388 s.
- VAJNORY. Vlastivedná monografia. Zost. J. Podolák. Bratislava, Obzor 1978. 424 s.
- VIDOVÁ, R.-ZAJONC, J. 1993: Tvorba, použitie a význam systému FOPO - databázy a fondu čierno-bielych fotografických pozitívov v NÚ SAV. Slov. Národop., 41, s. 80-83.
- ZÁHORSKÁ Bratislava. Vlastivedná monografia Devínskej Novej Vsi, Dúbravky, Lamača a Záhorskej Bystrice. Zost. J. Podolák. Bratislava, Obzor 1986. 333 s.
- ZAMAGURIE. Národopisná monografia oblasti. Zost. J. Podolák. Košice, Východosl. vydavateľstvo. 1972. 316 s.
- ZAJONC, J. 1989: Súpis prác monografického charakteru venovaných obciám a oblastiam Slovenska od r. 1900 (so zameraním na národopisný materiál). [Interný rkp. materiál uložený v knižnici ÚE SAV]. Bratislava.
- ZAJONC, J. 1994: Vznik a miesto Encyklopédie ľudovej kultúry Slovenska v procese skúmania vývoja tradičnej kultúry a formovania národopisu/etnológie na Slovensku. Slov. Národop., 42, s. 207-213.
- ZO ŽIVOTA a bojov ľudu Uhrovskej doliny. Národopisné štúdie. Bratislava, Veda 1977. 508 s.

Príloha 1 Štruktúra databázy MONO

<i>pole</i>	<i>jeho význam a obsah</i>
NAZ_SKR	skrátený názov práce; umožňuje vyhľadávanie podľa názvu práce
NAZOV	celý bibliografický údaj o práci; využíva sa pri tlači katalógového lístka a iných výstupoch
ROK_VYD	rok vydania
LOKALITA	obec opísaná v monografii; ak sa práca týka oblasti, uvádza sa „x“; potom pozri GEOGR_OZN
ŽUPA	župa, do ktorej obec, oblasť patrí; pri výskytu územia patriaceho do viacerých žúp zohľadňuje uvedená skratka župy (pozri Reg 1 v manuáli)
GEOGR_OZN	označenie oblasti, do ktorej územie opísané v monografii patrí (napr. Hont, dolné Poiplie, pre Očovú to je Podpoľanie)
PRÍRODA	príroda
ARCHEOL	údaje o archeologickom obrazu územia; uvádza sa aj vtedy, ak je v časti DEJINY
DEJINY	dejiny lokality, oblasti
KULTÚRA	vývoj oblasti v tzv. vysokej kultúre, školstvo, osveta, telovýchova a šport, osobnosti, osveta
OBYV	fyzické vlastnosti, sociálna, etnická, konfesionálna štruktúra obyvateľov; uvádza sa, aj keď je v časti DEJINY
MK_ZBERNÉ	materiálna kultúra - zberné a koristné hospodárstvo (zber plodov, nerastov, ľudové poľovníctvo, brtníctvo ap.)
MK_RASTL	mk - celá rastlinná výroba (obilninárstvo, zeleninárstvo, ovocinárstvo, vinohradníctvo, krmovinárstvo, lúčne hospodárstvo ap.); lesné hospodárstvo pozri v MK_VÝROBA
MK_ŽIV	mk - celá živočíšna výroba (chov hospodárskych zvierat, pastierstvo, včelárstvo)
MK_STAV	mk - staviteľstvo, osídlenie, bývanie, interiér, nábytok
MK_ODEV	mk - odev
MK_STRAVA	mk - strava
MK_VÝROBA	mk - výroba; zahrnutá domácka, remeselná, ľudovo-umelecká; označuje sa aj vtedy, ak práca obsahuje časti o získavaní surovín (napr. baníctvo, ryžovanie zlata atď.) okrem pestovania rastlín a chovu zvierat; tu aj lesné hospodárstvo a fažba dreva

MK_OBCHOD	mk - obchod (aj podomový)
MK_DOPZAM	mk - doplnkové zamestnania; všetky ostatné zamestnania okrem pestovania rastlín, chovu zvierat, výroby, obchodu tu, napr. miškárstvo, jamárstvo; sezónárstvo, migrácia aj.
MK_DOPR	mk - doprava, transport a s nimi súvisiace zamestnania (povozníctvo, pltníctvo ap.)
SK_RODINA	sociálna kultúra - rodinné vzťahy, príbuzenstvo
SK_PRÁVO	sk - obyčajové právo
SPOLOČ_ŽV	sk - spoločenský život, lokálne spoločenstvo, spolky (urbár, hasičské s., remeslenicke s.), záujmové a politické organizácie
NÁBOŽ_ŽV	sk - náboženský život, cirkevné spoločenstvo
DK_VÝROČ	duchovná kultúra - výročné zvyky a obrady
DK_RODIN	dk - rodinné zvyky a obrady
DK_PRAZV	dk - zvyky a obrady spojené s prácou
MEDICINA	tradičná humánna aj veterinárna medicína, hygiena, kozmetika atď.
PREDSTAVY	tradičné predstavy, názory, poznatky, viera
PIESN_FOLK	piesňový folklór
INŠT_HUD	inštrumentálna hudba
TANEC_FOLK	tanečný folklór
PAP_FOLK	prozaický a poetický folklór
DET_HRY	detské hry, riekanke ap.
DIVADLO	ľudové, ochotnícke divadlo
VÝTV_PRE	výtvarný prejav
NÁREČIE	nárečie
NÁR_SLOV	nárečový slovník
SIGN_ÚE	signatúra práce v ÚE SAV
SIGN_UK	signatúra práce v Univerzitnej knižnici

SLOVENSKÝ NÁRODOPIS

Vydáva Ústav etnológie Slovenskej akadémie vied v Slovak Academic Press, spol. s r.o.

Ročník 43, 1995, číslo 1

Vychádza štvrtfročne

Hlavný redaktor:

PhDr. Milan Leščák, CSc.

Výkonná redaktorka:

PhDr. Zora Vanovičová

Redakčná rada: PhDr. Stanislav Brouček, CSc., Doc. Lubica Droppová, CSc., PhDr. Božena Filová, CSc., Doc. Emília Horváthová, DrSc., PhDr. Václav Hrníčko, PhDr. Josef Jančář, CSc., PhDr. Milan Kiripolský, PhDr. Soňa Kovačevičová, DrSc., PhDr. Eva Krekovičová, CSc., PhDr. Martin Mešťa, PhDr. Ján Mjartan, DrSc., Prof. Ján Podolák, DrSc., PhDr. Zora Rusnáková, CSc., PhDr. Peter Salner, CSc., PhDr. Miroslav Válka.

Adresa redakcie: Jakubovo nám. 12, 813 64 Bratislava

Registr. č. 7091

Cena 39,- Sk (jednotlivé číslo), celoročné predplatné 156,- Sk

Rozširuje, objednávky a predplatné (aj do zahraničia) prijíma Slovak Academic Press, spol. s r. o. P.O. BOX 57, Nám. Slobody 6, 810 05 Bratislava

SLOVAK ETHNOLOGY

Quarterly Review of the Institute of Ethnology of the Slovak Academy of Sciences

Vol. 43, 1995, Number 1

Editors: Milan Leščák, Zora Vanovičová

Address of Editor: Jakubovo nám. 12, 813 64 Bratislava, Slovakia

Distributed by Slovak Academic Press, Ltd., P.O. BOX 57, Nám. Slobody 6, 810 05 Bratislava, Slovakia and Slovart, A.C., odd. časopisov, Jakubovo nám. 12, 811 09 Bratislava

L'ETHNOLOGIE SLOVAQUE

Revue de l'Institut d'ethnologie de l'Académie slovaque des sciences

Année 43, 1995, No 1

Rédacteurs: Milan Leščák, Zora Vanovičová

Adresse de la rédaction: Jakubovo nám. 12, 813 64 Bratislava, Slovaquie

SLOWAKISCHE ETHNOLOGIE

Zeitschrift des Ethnologischen Instituts der Slowakischen Akademie der Wissenschaften

Jahrgang 43, 1995, Nr. 1

Redakteure: Milan Leščák, Zora Vanovičová

Redaktion: Jakubovo nám. 12, 813 64 Bratislava, Slowakei

Podávanie novinových zásielok povolené RPP Bratislava, Pošta 12, 8. 8. 1994, č. j. 346-RPP/94

SLOVENSKÝ NÁRODOPIS

Cena 39,- Sk

MIČ 49 616.